



FYLKESMANNEN
I ROGALAND

Deres ref.:

Vår dato: 21.11.2012
Vår ref.: 2010/6602
Arkivnr.: 542.1

Kopi: K. Wadley
B. Østbakk
T. Solheim
J. Lindamo

28.11.2012

Marine Harvest Norway AS
Hundsnes
4130 HJELMELAND

Postadresse:
Postboks 59 Sentrum,
4001 Stavanger

Besøksadresse:
Lagårdsveien 44, Stavanger

T: 51 56 87 00
F: 51 56 88 11
E: postmottak@fmro.no

www.fylkesmannen.no/rogaland

Tillatelse etter forurensningsloven for akvakulturlokaliteten Andregrunnen i Finnøy kommune - Marine Harvest Norway AS

Fylkesmannen i Rogaland har ferdigbehandlet søknaden fra Marine Harvest Norway om ny lokalitet for produksjon av laksefisk ved akvakulturlokaliteten Andregrunnen. Vi har besluttet å gi tillatelse etter forurensningsloven til en maksimalt tillatt biomasse (MTB) på inntil 3600 tonn på visse vilkår. Tillatelsen med tilhørende vilkår følger vedlagt. Det er blant annet satt krav om kartlegging av naturtypen tareskog, regelmessig overvåking av resipienten ved bruk av MOM-C, overvåking av makroalger og bunnkartlegging. Anlegget er plassert i risikoklasse 3.

Vi viser til søknad oversendt fra Rogaland fylkeskommune, datert 17.6.2010 og 27.10.2010, vedrørende ny oppdrettslokalitet Andregrunnen i Finnøy kommune. Søknaden gjelder oppdrett av laksefisk med en maksimalt tillatt biomasse (MTB) på 3600 tonn.

Fylkesmannen i Rogaland har sluttbehandlet søknaden og gir med dette utslippstillatelse for lokaliteten på visse vilkår som følger vedlagt dette brev. Tillatelsen er gitt med hjemmel i forurensningsloven § 11 jf. § 16. Fylkesmannen i Rogaland har ved avgjørelsen av om tillatelse skal gis og ved fastsettingen av vilkårene lagt vekt på de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper som tiltaket for øvrig vil medføre. Prinsippene i naturmangfoldlovens § 8-12 er lagt til grunn som retningslinjer for beslutningen. Søknaden er også vurdert etter bestemmelsene i vannforskriften. Ved fastsettingen av vilkårene har Fylkesmannen i Rogaland videre lagt til grunn hva som kan oppnås med beste tilgjengelige teknikker.

Vedtaket innebærer tillatelse til utslipp til sjø fra matfiskproduksjon av laks/ørret/regnbueørret innenfor en maksimalt tillatt biomasse (MTB) på 3600 tonn. Tillatelsen gjelder fra det tidspunktet Rogaland fylkeskommune har gitt endelig tillatelse etter akvakulturloven og laksetildelingsforskriften. Dersom fylkeskommunens vedtak innebærer tillatelse til en lavere produksjonsramme enn det som fremgår av dette vedtaket, er det produksjonsrammen i fylkeskommunens vedtak som gjelder.

Vi vil understreke at all forurensning fra virksomheten isolert sett er uønsket. Selv om utslippene er innenfor de fastsatte utslippsgrensene, plikter bedriften å redusere utslippene så langt dette er mulig uten urimelige kostnader. Det samme gjelder utslipp av komponenter det ikke uttrykkelig er satt grenser for gjennom særskilte vilkår.

At forurensningen er tillatt, utelukker ikke erstatningsansvar for skade, ulemper eller tap forårsaket av forurensningen, jf. forurensningsloven § 56.

Brudd på utslippstillatelsen er straffbart etter forurensningsloven §§ 78 og 79. Også brudd på krav som følger direkte av forurensningsloven og produktkontrollloven samt forskrifter fastsatt i medhold av disse lovene, er straffbart.

Tillatelse til utslipp fritar ikke virksomheten fra plikt til å innhente nødvendige tillatelser etter andre lover eller plikt til å overholde bestemmelser og påbud som gis med hjemmel i slike lover.

Orientering om saken

Marine Harvest Norway søker om ny lokalitet for oppdrett av laksefisk nordvest for Andreggrunnen, på vestsiden av Sjernarøyene. Lokaliteten er omsøkt med en maksimal biomasse (MTB) på 3600 tonn. Anlegget omfatter 8 plastringer på 160 m, fortøyd i en rammefortøyning. Det er lagt opp til egen fôrflåte i tilknytning til anlegget innenfor samme rammefortøyning. Posisjonen til anlegget er oppgitt til: N 59 14.333 Ø 05 44.4376.

Det fremgår av Finnøy kommune sin planbehandling av saken, datert 15.9.2010, at anlegget i sin helhet, inkludert fortøyninger, vil ligge innenfor arealplanens flerbruksområde i sjø, *NFFFA* (fiske, ferdseil, friluftsliv, natur og akvakultur). Kommunen har hatt søknaden til offentlig ettersyn i perioden 25.6.2010 til 23.7.2010. Kommunen mottok høringsuttalelse fra Fiskarlaget Vest, datert 5.7.2010. Fiskarlaget krever at en generelt bør avvente med utvidelser og utdeling av nye lokaliteter til en har fått en tilfredsstillende vurdering av hva Ryfylkefjordene tåler av tilførsel av utslipp, i tillegg til det som kommer fra andre kilder, klimaendringer med mer. Fiskarlaget påpeker også at området benyttes til fiske med garn etter breiflabb og pigghå. Det hevdes at flere av områdene for fiske etter disse artene er tapt i kommunen til fordel for oppdrettsområder.

Rettslig utgangspunkt

Forurensningsloven

Fylkesmannen kan med hjemmel i forurensningsloven § 11 etter søknad gi tillatelse til virksomhet som kan medføre forurensning. Når forurensningsmyndigheten avgjør om tillatelse kan gis og fastsetter vilkårene etter § 16, skal det legges vekt på de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper som tiltaket for øvrig vil medføre.

Vannforskriften

Søknader om utslippstillatelse må i tillegg vurderes etter vannforskriftens bestemmelser som gir visse rammer for Fylkesmannens skjønnsutøvelse i forurensningssaker. Vannforskriftens §§ 4-6 oppstiller miljømål for vannforekomster, og opererer med følgende fem tilstandsklasser; *svært god, god, moderat, dårlig* og *svært dårlig*. Miljømålet for vannforekomsten er at den skal ha minst god økologisk og god kjemisk tilstand. Endring av tilstanden i en vannforekomst i negativ retning vil innebære forringelse av vannforekomsten. Forringelse av en vannforekomst kan ikke tillates med mindre det foreligger adgang til å gi unntak, jf. vannforskriften § 12.

Naturmangfoldloven

Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Det påligger derfor Fylkesmannen å vurdere betydningen av de enkelte

prinsippene i naturmangfoldloven i sammenheng med vår behandling av søknader om utslippstillatelser til akvakulturvirksomhet. De aktuelle prinsippene omfatter; *krav til kunnskapsgrunnlaget, føre-var-prinsippet, økosystemtilnærming og samlet belastning, prinsippet om at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver og prinsippet om bruk av miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder*. Vi har her begrenset vår vurdering av tiltaket til de påvirkninger som kan relateres til forurensning og forurensningslovens tradisjonelle avgrensning i akvakultursaker. Vi har ikke inkludert andre virkninger på naturmangfoldet som ligger til andre myndigheters kompetanseområde etter lovverket.

Fylkesmannens vurdering

Kunnskapsgrunnlaget

Etter forvaltningsloven § 17 har Fylkesmannen en plikt til å utrede saken så godt som mulig før vedtak treffes. Naturmangfoldloven § 8 supplerer denne utredningsplikten ved å stille krav til kunnskapsgrunnlaget vedtaket baseres på, i vedtak som berører naturmangfoldet. Etter denne bestemmelsen skal vedtaket så langt det er rimelig, bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Forurensningsforskriftens § 36-2 setter krav til hvilken informasjon som skal følge en søknad om utslippstillatelse. Fylkesmannen kan også etter denne bestemmelsen i tillegg kreve ytterligere opplysninger av søker der det anses som nødvendig. Laksetildelingsforskriften § 36 og Fiskeridirektoratets egen veileder til søknadsskjema inneholder i tillegg en del minimumskrav til søknader om utslippstillatelse i akvakultursaker¹.

Søker har i denne saken ikke fremlagt noen form for kartlegging av biologisk mangfold i influensområdet til anlegget. Kunnskapsgrunnlaget vedrørende viktige naturverdier som marine naturtyper, nøkkelområder for spesielle arter og bestander og naturvernområder i influensområdet til anlegget er derfor begrenset til den informasjon som fremkommer av Direktoratet for naturforvaltning sin database *Naturbasen*². Informasjonen i naturbasen er preget av at det generelt sett er gjort lite marin kartlegging i Rogaland. Det pågår i dag et nasjonalt prosjekt for kartleggingen av naturtyper i Rogaland, men resultatene fra dette arbeidet vil først være tilgjengelig i 2013-2014. Den generelle kunnskapen om hvordan de ulike naturtypene i sjø kan påvirkes av forurensning fra oppdrettsvirksomhet er fortsatt svært begrenset, men det pågår noen forskningsprosjekter på dette i regi av Havforskningsinstituttet. Manglende naturtypekartlegging kan i dette tilfelle kompenseres for med kartlegging av naturtypen tareskog før oppstart.

Søknaden har vedlagt MOM-B undersøkelse utført av Uni Research, SAM-marin 4.2.2010³ og en strømmåling utført 11.12.2009 - 13.1.2010 av samme konsulent⁴ Det er ikke utført MOM-C undersøkelser eller tilsvarende på lokaliteten. MOM-B undersøkelsen oppfyller ikke fullt ut kravene i NS-9410. I opprinnelig søknad ble det ikke fremlagt bunnkart for lokaliteten. Fylkesmannen har i ettertid mottatt et grovt bunnkart som viser plassering av anlegget med fortøyninger.

I den senere tid har det fremkommet et bedre kunnskapsgrunnlag for forvaltningen angående eutrofiproblematikken i de frie vannmasser i Boknafjordbassenget. Vi vil blant annet trekke frem rapporten fra ekspertutvalget, oppnevnt av Fiskeri- og kystdepartementet og Miljøvern-departementet, som har vurdert eutrofisituasjonen langs kysten av Norge generelt og Boknafjorden spesielt⁵, samt statusrapporten fra prosjektet Marin Overvåking i Rogaland⁶. Vi har i de senere år

¹ [Veileder](#) for utfylling av søknadsskjema for tillatelse til akvakultur i flytende eller landbasert anlegg.

² [Naturbasen](#): Fagsystem fra Direktoratet for naturforvaltning for registrering av verneområder, naturtyper og andre biologisk mangfold data som er viktige i arealforvaltningen.

³ MOM-B forundersøkelse ved Andregrunnen i Finnøy kommune. Uni Research. SAM Notat 12.4.2010. 10 sider.

⁴ Strømmåling ved Andregrunnen desember 2009-januar 2010. Uni Research. SAM Notat 13.4.2010. 32 sider.

⁵ *Vurdering av eutrofieringssituasjonen i kystområder, med særlig fokus på Hardangerfjorden og Boknafjorden, 2011.*

også fått mer overvåkningsdata vedrørende status for makroalger i Rogaland fra prosjektene Marin Overvåking i Rogaland (Blue Planet) og Sukkertareovervåkningsprogrammet (KLIF)⁷.

Etter en samlet vurdering anser vi kunnskapsgrunnlaget i denne saken som tilstrekkelig for å kunne fatte vedtak i saken jf. naturmangfoldloven § 8 og forvaltningsloven § 17.

Vannforekomsten Boknafjorden

Vannforskriftens § 4 om miljømål setter krav om at tilstanden i vannet skal beskyttes mot forringelse, forbedres og gjenopprettes med sikte på at vannforekomsten skal ha minst *god økologisk tilstand* og *god kjemisk tilstand* jf. forskriftens klassifisering. I henhold til vannforskriftens inndeling ligger lokaliteten Andregrunnen i vannforekomst *Boknafjorden*, på grensen til vannforekomsten *Nedstrandsfjorden*. Boknafjorden tilhører vanntypen *moderat eksponert kyst*. Vannforekomsten er foreløpig klassifisert til *svært god økologisk tilstand*.

Målinger fra Boknafjorden av klorofyll-a og næringsalter i vannsøylen i perioden 2010-2012 tyder på at verdiene i de aller fleste tilfellene ligger godt innenfor det vi anser som god vannkvalitet. Målingene tyder på at det i dag er liten fare for regionale eutrofi-effekter i de frie vannmassene i Boknafjorden, jf. ekspertutvalgets rapport⁸ Prøver av bløtbunnsfauna fra dypet av Boknafjorden fra 2011 viser *svært god* tilstand for dette kvalitetselementet. Vi har foreløpig ingen overvåkningsdata av makroalger i denne vannforekomsten. Det er likevel verdt å merke seg at resultatene fra Blue Planet (Uni Miljø 2012⁹) sin overvåking av makroalger og KLIF/NIVA¹⁰ sin overvåking av sukkertare tyder på at situasjonen for sukkertare i Rogaland er bedret siden resultatene fra sukkertareprosjektet 2005-2008 ble publisert i 2009¹¹. Tilstanden for sukkertare på de to makroalgestasjonene (Tingsholmen og Rossøy) som er fulgt opp av NIVA etter at sukkertareprosjektet ble avsluttet har endret tilstand fra *dårlig* i 2006-2007 til *god* i 2011. Upubliserte undersøkelser som NIVA har gjort i 2012 viser imidlertid at sukkertaren blir svært nedgrodd av påvekst alger utover i vekstsesongen juli – september. Resultatene fra Blue Planet (Uni Miljø 2012) sin makroalgeovervåking viser at nedre voksegrense for sukkertare ble flyttet oppover for 11 av 22 stasjoner fra 2010 til 2011, samt at dekningsgraden for trådformede opportunist økte i samme periode ved flere stasjoner. En slik utvikling vil over tid kunne være et tegn på eutrofi-problematikk, men kan isolert sett også tolkes som en del av årlige variasjoner. Dette understreker betydningen av at utviklingen av makroalgесamfunnene bør følges nøye over flere år, slik at kunnskapen om hva som påvirker denne viktige naturtypen styrkes.

Vannforekomsten Boknafjorden er den største vannforekomsten i Boknafjord-/Ryfylkebassenget og har store dype områder med dyp ned mot > 500 meter. Nedstrandsfjorden har dypområder på > 700 meter. Sjøbunnen ved omsøkt lokalitet heller ned mot et dypområde på om lag 350 meter, som igjen heller ned mot de store dypområdene i Nedstrandsfjorden i nord og dypområdene i Boknafjorden i sørvest.

Samlet sett anser vi sjøområdet utenfor den omsøkte lokaliteten som åpent og eksponert mot både Boknafjorden og Nedstrandsfjorden. Utskifting av vannmasser og omsetning av næringsalter og organisk materiale fra anlegget forventes å være svært god, store deler av året. Vannforekomstens størrelse, store dybde og eksponeringsgrad tilsier etter vår vurdering at det omsøkte utslippet fra

⁶ Marin Overvåking Rogaland Statusrapport mai 2012, Uni Miljø, SAM-Marin, SAM e-Rapport nr. 26-2012.

⁷ Miljøovervåking av sukkertare langs norskekysten. Sukkertareovervåkningsprogrammet. Årsrapport for 2011. KLIF TA-2903/2012 (NIVA-rapport 6327-2012).

⁸ *Vurdering av eutrofieringssituasjonen i kystområder, med særlig fokus på Hardangerfjorden og Boknafjorden, 2011.*

⁹ Marin Overvåking Rogaland Statusrapport mai 2012, Uni Miljø, SAM-Marin, SAM e-Rapport nr. 26-2012.

¹⁰ TA-2903/2012 Miljøovervåking av sukkertare langs norskekysten (KYS) 2011. KLIF-rapport nr 2903/2012. NIVA-rapport nr 6327-2012.

¹¹ Sukkertareprosjektet Sluttrapport SFT TA-2467/2008 (NIVA rapport 5709-2008)

lokaliteten vil utgjør liten risiko for forringelse av miljøtilstanden i vannforekomsten som helhet med hensyn til organisk belastning og næringsstoffsutslipp jf. miljømålet i vannforskriftens § 4 og prinsippet om samlet belastning i naturmangfoldloven § 10.

Lokaliteten

Miljømålene for bunnpåvirkning under et oppdrettsanlegg er at organisk avfall ikke skal akkumuleres over tid og at gravende bunndyr kan leve under merdene. Lokalitetens bæreevne oppfattes gjerne som lokalitetens kapasitet til å motta og omsette organisk stoff. Størst betydning for denne bæreevnen har spredningsstrømmen som sprer partiklene fra anlegget, bunnstrømmen som bringer oksygen til nedbrytningsprosessene, dypet og bunntopografien.

Den omsøkte lokaliteten ligger åpent og eksponert til mot Boknafjorden i sørvest og Nedstrandsfjorden i nordøst. Anlegget er planlagt å ligge om lag 2,6 km sørvest for Kjørkjøy og 360 m nord-nordvest for Andregrunnen. Uten at vi har gode bunnkart for lokaliteten så kan det se ut som om lokaliteten ligger over slakt skrånende sjøbunn med en dybde under anlegget er på ca 120 m (+/- 20m).

– Strømmålingen er gjort ved dypene 5 m, 15 m, 50 m og 100 m i perioden 11.12.09 til 13.1.10. Målestasjonen er ikke identisk med lokalitetens plassering. Av en eller annen grunn er strømmåleren plassert ca 400 vest-sørvest for midtpunktet til omsøkt anlegg. Dette kan bety at strømmålingene gir noe høyere verdier enn hva som ville vært tilfelle hvis målingen ble gjort eksempelvis ved den sørøstlige enden av lokaliteten. Vanddybden ved målestasjonen var 150 m.

Vannutskiftningsstrømmen (her målt på 15 meters dyp) ble målt til å være *svært sterk*, med en gjennomsnittlig hastighet på 7,9 cm/s (maks 33,5 cm/s). Kun 3,2 % av målingene viste strømstille (0-1 cm/s). Dominerende strømrøtning var øst-nordøst (33 % av målingene). *Spredningsstrømmen* (her målt på 50 meters dyp) var *”svært sterk”* med en gjennomsnittlig hastighet på 8,4 cm/s og en maksimal hastighet på 41,2 cm/s. 13 % av målingene viste strømstille (0-1 cm/s). Strømhastigheter mellom 6 -15 cm/s dominerte med 46 % av målingene. De høyeste strømhastighetene ble målt i nord-nordvestlig retning. Den relative vannfluksen (forflytningen av vannmassene) foregikk hovedsakelig i nord-nordvestlig retning. *Bunnstrømmen* er ikke målt på stasjonen, men måling ved 100 meters dyp (50 m over bunnen) viste *”svært sterk”* strøm med en gjennomsnittlig hastighet på 7,4 cm/s og en maksimal hastighet på 36,2 cm/s. 21 % av målingene viste strømstille (0-1 cm/s). De høyeste strømhastighetene ble målt i nordlig og sør-sørvestlig retning. Den relative vannfluksen foregikk hovedsakelig i nord-nordøstlig og sørøstlig retning.

MOM-B forundersøkelsen indikerer varierende bunnforhold ved lokaliteten. Generelt grove sedimenter kan her tyde på god bunnstrøm. 5 av 10 prøvestasjoner indikerte fjell/steinbunn, uten primærsedimenter (tom grabb). 3 stasjoner var dominert av fine sedimenter som silt/leire og 2 stasjoner var dominert av grovere substrat som sand/skjellsand. Sedimentet var lyse grått på de 5 stasjonene hvor de fikk opp sediment. Konsistensen var fast og det ble ikke registrert avvikende lukt av sedimentet fra noen av prøvene. Det ble funnet dyr i 7 av prøvene. Rapporten oppgir ikke koordinatene for de 10 stasjonene som ble prøvetatt, noe som gjør MOM-B undersøkelsen noe mangelfull i henhold til NS-9410 standarden.

Mangelen på et detaljert bunnkart som viser den faktiske topografien under anlegget og anleggets nærområde gjør det vanskelig å vurdere forskjellene i prøvestasjonenes representativitet med hensyn til bunnforholdene. Det er heller ikke mulig å avdekke eventuelle sedimentfeller. Et godt bunntopografisk kart er en forutsetning for å kunne gi en god tolkning av resultater av en MOM-B undersøkelse i driftsfase på lokaliteter som ikke er preget av bløtbunn, men en blanding av hardbunn og bløtbunn. På bakgrunn av sjøkart og tilsendt kartmateriale i saken ser det ikke ut til å være lokale fordypninger i sjøbunnen under anlegget som vil være problematiske med hensyn til

akkumulering av organisk materiale. Ingen av prøvene indikerte akkumulering av organisk materiale.

Både beliggenheten til lokaliteten, resultatene av strømmålingen og MOM-B undersøkelsen tilsier etter vår vurdering at utslippet av organisk materiale som følger av den omsøkte biomassen (MTB) på 3600 tonn vil ligge innenfor rammen av lokalitetens bæreevne og at det er liten risiko for uakseptabel akkumulering av organisk materiale under anlegget under normal drift.

Kartmaterialet som viser bunnforholdene ved lokaliteten og plasseringen av prøvetakingspunktene er så grovt at det ikke gir noe godt grunnlag for å vurdere om det er sedimenteringsfeller under eller i nærheten av anlegget. Vi vil derfor kreve at selskapet gjør en oppmåling av bunntopografien under og rundt lokaliteten før anlegget legges ut. Oppmålingen må minimum dekke sjøbunnen innenfor hele fortøyningsarealet, i tillegg til de viktigste delene av antatt influensområdet for utslippet.

Organisk belastning i lokal resipient

Den lokale resipienten rundt det omsøkte anlegget ser ut til å ha dybder på mellom 0 m og 330 m, innenfor en omkrets på ca 1 km fra anlegget. Det kan se ut til at sjøbunnen under lokaliteten utgjør et slakt skrånende platå på ca 120 m dyp (+/- 20 m) og at sjøbunnen, fra kanten av dette platået, skrå brattere ned til ca 300 meters dyp i retningene vest til nord, henholdsvis 350 m og 600 m fra anlegget. I sørlig og østlig retning er sjøbunnen mer kupert og vi finner grunnere områder som Andreggrunnen, ca 360 m sørøst for lokaliteten (med et dyp på 3,5 m). Omlag 360 m øst ligger en annen grunne (uten navn) med et dyp på 67 m. I hovedstrømretningen for spredningsstrømmen (nord-nordvestlig retning) møtes 200-meterskoten i sjøkartet ca 150 m fra anlegget og 300-meterskoten ca 600 m fra anlegget. På bakgrunn av de noe grove sjøkartene for området ser det ikke ut til å være lokale terskler eller fordypninger i sjøbunnen som vil være problematiske med hensyn til akkumulering av organisk materiale.

For å sikre oss at utslipp av organisk materiale fra anlegget ikke medfører uakseptabel forurensning av sjøbunnen i den lokale resipienten rundt anlegget vil vi kreve at det gjennomføres en modifisert MOM-C undersøkelse før anlegget tas i bruk (referansemåling) og deretter minst hvert sjette år (etter hver tredje driftssyklus) jf. føre-var-prinsippet i naturmangfoldlovens § 9.

Det er videre behov for et bedre kartgrunnlag over bunntopografien i anleggets viktigste influensområde for organisk belastning. Denne kartleggingen må foreligge før det velges ut stasjoner for MOM-B prøvetakning og MOM-C prøvetakning.

Biologisk mangfold i influensområdet/lokal resipient

Norges geologiske undersøkelser (NGU) har gjennomført kartleggingen av skjellsandforekomster i det aktuelle området på 1990-tallet. Vi er ikke kjent med at det er gjort kartlegging av andre marine naturtyper i området. Resultatene fra den nasjonale kartleggingen av biologisk mangfold i Rogaland vil først komme i 2013-2014. I følge Naturbasen er det i dag ikke registrert viktige marine naturtyper i umiddelbar nærhet til den omsøkte lokaliteten. Det er registrert flere skjellsandforekomster i tilknytning til vestsiden av Nord-Talje og Kyrkjøy, men disse ligger alle > 2 km fra den omsøkte lokaliteten. Denne avstanden anser vi som tilstrekkelig til at denne naturtypen, ikke vil forringes av nedslamming fra anlegg av den aktuelle størrelsen.

Foreløpige modelleringsverktøy for naturtypen tareskog tyder på at vi kan forvente å finne naturtypen tareskog ved Andreggrunnen (ca 300 m sør), rundt Store- og Little Andreg (ca 900 m sørøst), samt på vestsiden av Kyrkjøy, Nord-Talje og Taljeholmane (ca 2 km). Denne naturtypen har en viktig funksjon i det marine økosystemet og av stor betydning som oppvekstområde for fisk og beiteområde for sjøfugl.

Hvis det er tareskog ved Andreggrunnen vil denne forekomsten sannsynligvis ha begrenset størrelse og lokal verdi (C). Forekomster ved Store- og Litle Andreg vil kunne ha regional verdi (B) og forekomstene ved Taljeholmane og vest for Kyrkjøy kan ha nasjonal verdi (A).

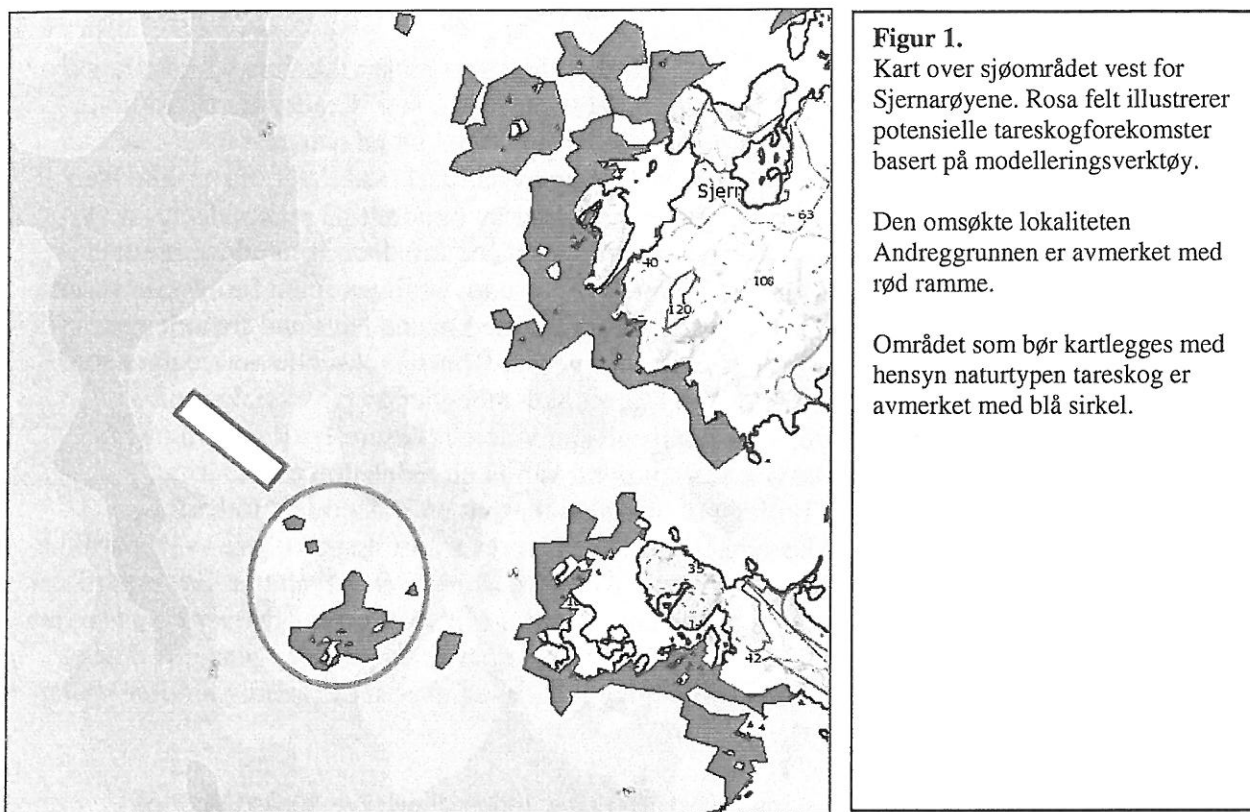
Utslipp av organisk materiale, næringssalter og finpartikkulært materiale vil kunne påvirke fauna og flora rundt anleggene, både på hardbunnshabitater og bløtbunnshabitater. Graden av påvirkning, samt størrelsen på området som påvirkes vil være avhengig av blant annet anleggstype, anleggstørrelse, eksponeringsgrad, strømforhold, dybde og avstand til land. Selv om vi ikke har entydig dokumentasjon som tilsier at vi har regionale effekter av oppdrett på makroalger, vil vi likevel forvente at det kan forekomme lokale eutrofi-effekter på makroalger i områdene rundt et oppdrettsanlegg. Ved bruk av dagens åpne merdanlegg vil vi nødvendigvis finne forhøyede verdier av næringssalter i sjøen, som gradvis fortynnes og forbrukes med økende avstand fra anlegget. Næringssaltutslipp vil generelt sett kunne stimulere økt vekst av hurtigvoksende makroalger som tynne bladaktige og trådformede arter. Dette kan føre til økte mengder av påvekstalger på habitatbyggende arter som tang og tare. Påvekstalgene kan videre redusere lystilgangen og konkurrere effektivt om næringssaltene slik at vi over tid kan få en reduksjon av flerårige, seintvoksende arter som tang og tare. I tillegg til næringssalter vil en fraksjon av forspill og fiskeavføring fra anlegget (det som ikke synker til bunnen) spres som finpartikulære svevepartikler som kan påvirke lystilgangen i makroalgесamfunnene og føre til redusert vekstrater. Svevepartikler kan videre bidra til at nedre voksegrens for viktige nøkkelarter blir forskjøvet oppover i vannsøylen slik at man får en smalere primærproduksjonssone. Organiske partikler fra anleggene vil i tillegg kunne medføre nedslamming, hvor et tynt sedimentlag legger seg over substratet og hindrer sporer fra tang og tare å slå seg ned.

Foreløpige resultater fra Havforskningsinstituttet (HI) sine undersøkelser av makroalger på hardbunn ved oppdrettsanlegg i Hardangerfjorden tyder på at det er liten lokal påvirkning fra oppdrettsanlegg på hardbunn flora og fauna i ytre del av fjorden, mens fjordstasjoner i større grad kan være påvirket. Størst påvirkning ble registrert ved anlegg som ligger nær land. Det ble ikke påvist endringer i tareskogvegetasjonen (forekomst og nedre voksegrens) ved anleggene i de ytre fjordområdene.

Vi mener at den omsøkte lokaliteten Andreggrunnen bør være sammenlignbar med HI sine studier av oppdrett og makroalger i ytre deler av Hardangerfjorden og vi forventer derfor liten lokal påvirkning av eventuell viktig tareskog ved Store- og Litle Andreg, Taljeholmane, samt vest for Kyrkjøy og Nord- Talje. Hvis det er tareskog ved Andreggrunnen mener vi at avstanden til anlegget ikke er tilstrekkelig til at vi kan utelukke effekter av utslippet. Denne potensielle forekomsten vil på bakgrunn av begrenset størrelse sannsynligvis ikke få mer enn lokal verdi (C), med mindre den blir inkludert i funksjonsområdet til større tareskogforekomster lenger sør og vest. Avstanden mellom anlegget og potensielle tareskoger ved Taljeholmane og Kyrkjøy, i kombinasjon med strømforholdene, mener vi er tilstrekkelig til at vi ikke skal forvente strukturelle endringer av naturtypen som vil endre dens økologiske funksjon og verdi. Vi påpeker likevel at kunnskapsstatusen for miljøvirkninger av oppdrett på tareskog fortsatt er svak og at kartlegging og overvåking derfor er nødvendig for å fange opp eventuelle effekter over tid.

Naturrestatet Nord-Talje ligger om lag 2 km sørøst for den omsøkte lokaliteten. Formålet med fredinga er å ta vare på et særpreget kystlandskap med sitt biologiske mangfold i form av tradisjonell kulturmark, naturtyper og økosystem på land og i sjø, med tilhørende arter og naturlige økologiske prosesser. Det fremgår blant annet av vernereglene at vegetasjonen på land og i sjø, medregnet tare og tang er fredet mot skade og ødeleggelse. De gitte strømforholdene og avstanden mellom omsøkt anlegg og naturrestatet, mener vi er tilstrekkelig til at vi ikke forventer at utslippet vil medføre forringelser av de verneverdiene som er tilknyttet naturrestatet. Utslipp fra

anlegget som følge av uhell, ulykker eller havari kan likevel utgjøre en trussel for verneområdets verdier.



Det er i dag fortsatt stor avstand mellom oppdrettslokalitetene i det aktuelle området. Vi er noe usikre på hvordan eventuelle samlede virkninger av utslipp fra en fortetting/klumping av anlegg vil kunne ha lokalt. Det er lite dokumentert kunnskap om slike effekter. Ut fra et forurensningsperspektiv mener vi likevel at strømforholdene ved omsøkt lokalitet og avstanden til andre utslippskilder og potensielle områder for blant annet viktig tareskog tilsier at risikoen for uheldige miljøkonsekvenser av normal drift er liten, selv ut fra en samlet vurdering av utslippene i området jf. prinsippet om samlet belastning i naturmangfoldloven § 10.

Da den omsøkte lokaliteten ligger i nærheten av viktige sjøfuglområder, må virksomheten ta spesielt hensyn til fuglelivet i sin daglige drift av anlegget, slik at området funksjon som yngelområde, beiteområde og rasteområde for fugl ikke svekkes. Nærheten til sjøfuglområdene gjør også at anlegget vil kunne trekke til seg fiskespisende viltarter, noe som kan føre til konflikt mellom vilt- og næringsinteresser. Skader og ulemper forårsaket av vilt må etter Fylkesmannens vurdering påregnes ved drift av anlegget. Virksomheten må derfor selv iverksette tiltak for å forebygge viltskader, samt unngå bruk av tekniske inretninger i eller over vannet som vil være til unødig skade på viltet.

Fylkesmannen understreker at vurderingene ovenfor er gjort med forutsetning av at virksomheten benytter best mulig teknologi og driftsmetoder for å minimalisere utslippene til miljøet jf. forurensningslovens § 2 nr 3 og naturmangfoldloven § 12 (miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder)

Høringsuttalelser (Fiskeriinteresser)

Etter offentlig høring av søknaden mottok Finnøy kommune høringsuttalelse fra Fiskarlaget Vest. Fiskarlaget krever at en generelt bør avvente med utvidelser og utdeling av nye lokaliteter til en har fått en tilfredsstillende utredning av hva Ryfylkefjordene tåler av tilførsel av utslipp, i tillegg til det som kommer fra andre kilder, klimaendringer og annet. Fiskarlaget peker på at området brukes til

fiske med garn etter breiflabb og pigghå og at flere områder for fiske etter disse artene i Finnøy kommune er tapt til fordel for oppdrettsområder. Fiskerlaget kan ikke godta at flere slike områder går tapt.

Når det gjelder de forurensningsmessige vurderinger av lokale og regionale virkninger av det omsøkte utslippet henviser vi til våre vurderinger overfor. Når det gjelder fiskeplasser så kan vi ikke se bort fra at utslippet vil kunne påvirke fiskens bruk av området lokalt. Med bakgrunn i fiskeridirektoratets nettbaserte kartverktøy for kystrelaterte fiskeridata er det ikke registrert at det er kartfestet fiskeplasser eller viktige naturtyper som gyteområde eller oppvekstområder for fisk i antatt influensområde til anlegget. Vi vil påpeke at det påligger Fiskeridirektoratet å vurdere akvakultursøknader opp mot saltvannsfiskeressurser og fiskeriinteresser. Vi forventer derfor at Fiskeridirektoratet gjør rede for akvakulturanleggenes direkte og indirekte virkninger på viktige sjøområder for saltvannsfisk og viktige områder for fiske etter saltvannsfisk. I denne saken har ikke Fiskeridirektoratet kommet med merknader til søknaden som tyder på at influensområdet til anlegget har økologisk viktige funksjonsområder for saltvannsfiskeressurser. Uten faglig begrunnede vurderinger av naturverdier for fisk i influensområdet, er det vanskelig for Fylkesmannen å ta slike hensyn inn i vår vurdering av søknaden etter forurensningsloven. Avveiningen av sjøarealers generelle bruk til kommersielt fiske vs. akvakultur påligger etter vår vurdering her Finnøy kommune som planmyndighet og Rogaland fylkeskommune som samordnende konsesjonsmyndighet, i samarbeid med Fiskeridirektoratet og de aktuelle næringer.

Vi registrerer videre at Finnøy kommune har gjort en vurdering av hvilke arealer som kan åpnes for akvakultur i sin arealplan og at det ble besluttet at etablering av større matfiskanlegg kan etableres ut mot de store fjordbassengene nord og vest i kommunen.

Konklusjon

Samlet sett mener Fylkesmannen at de naturgitte betingelsene og lokalitetens beliggenhet tilsier at en produksjon med en MTB på 3600 tonn, med påfølgende utslipp til vann, ikke vil medføre forurensning eller fare for forurensning som overstiger tåleevnen til lokaliteten, den lokale resipienten og vannforekomsten som helhet eller tåleevnen til kjente arter/naturtyper/økosystemer i området. På denne bakgrunn mener vi at tillatelse på vilkår kan gis etter forurensningsloven. Manglende kartlegging av naturtyper i influensområdet gjør at vi pålegger kartlegging av naturtypen tareskog før oppstart. Sannsynligheten for at vi har tareskoforekomster av regional eller nasjonal verdi i nærheten av anlegget gjør at vi også pålegger overvåking av makroalger jf. føre-var-prinsippet i naturmangfoldlovens § 9. Det settes også vilkår om at utslippet ikke skal forringe den økologiske funksjonen til tareskoger av nasjonal/regional verdi. Spesielle vilkår i tillatelsen er:

Vilkår om bunnkartlegging: For å kunne etablere hensiktsmessige overvåkningsstasjoner for MOM-B og MOM-C, samt tolke resultatene av overvåkingen må det gjennomføres en kartlegging av bunntopografien i anleggets viktigste influensområde for sedimentering av organisk materiala. Bunnkartet skal benyttes i rapportering av overvåkningsdata fra eksempelvis MOM-B og MOM-C. Kartgrunnlaget skal være tilgjengelig for Fylkesmannen.

Vilkår om kartlegging av naturtypen tareskog: For å forsikre oss om at utslippet ikke har negativ påvirkning på eventuelle viktige tareskoforekomster stilles det krav kartlegging av naturtypen tareskog sin utbredelse, størrelse og verdi ved *Andreggrunnen* og i området rundt *Store-* og *Litle Andreg* som ligger innenfor anleggets potensielle influensområde.

Vilkår om regelmessig resipientundersøkelse: For å overvåke påvirkninger oppdrettsanlegget har på bunnforholdene, pålegges virksomheten resipientovervåking med en modifisert MOM-C undersøkelse. Første undersøkelse skal gjennomføres før anlegget tas i bruk og deretter minst én

gang hvert 6 år. Stasjonsvalget bør avklares med Fylkesmannen som koordinerer miljøovervåkningen av vannforekomstene i Rogaland.

Vilkår om regelmessig overvåking av makroalger: For å forsikre oss om at utslippet ikke har negativ påvirkning på viktige tareskogforekomster stilles det krav om etablering av overvåking av makroalger tilknyttet området *Store- og Little Andreg*.

Vilkår med krav til miljøtilstand: Miljøtilstanden på de målte stasjonene fra overgangssonen skal i henhold til vanddirektivets klassegrenser ha *god økologisk tilstand* og *god kjemisk tilstand* (TK II), eller bedre. Utslipet fra lokaliteten skal ikke svekke nærliggende tareskoger, av regional eller nasjonal verdi, sin økologiske funksjon.

Vedtaket innebærer at virksomheten plikter å skaffe så god oversikt som mulig over egne utslipp og virkningene av utslippet på ytre miljø. Kravet om miljøundersøkelser vil videre dokumentere om anlegget har uønskede effekter på resipienten og tilhørende naturtyper. Dersom miljøundersøkelser viser at belastningen på lokalitetens nærsone overskrider lokalitetens tålegrense eller at miljøtilstanden i den lokale resipienten med tilhørende naturtyper (inkludert nærområdet til reservatet) påvirkes negativt, kan Fylkesmannen redusere tillatt stående biomasse eller trekke tilbake tillatelsen, jf. forurensningsloven § 18.

Hvis det fremkommer ny kunnskap om nærliggende naturverdier som kan forringes av produksjonen ved lokaliteten må det påregnes at virksomheten kan få nye vilkår om overvåking og eventuell regulering av sine utslipp i relasjon til de naturverdiene som registreres i anlegges influensområde jf. forurensningslovens § 18. Kostnadene ved slike tiltak bæres av tiltakshaver jf. forurensningslovens § 51 og § 2 nr 5, samt naturmangfoldlovens § 11 (kostnader ved miljøforringelse bæres av tiltakshaver).

Tillatelsen er vurdert i forhold til vannforskriftens § 4 som sier at vannforekomsten skal beskyttes mot forringelse. Ut fra de opplysninger som foreligger i saken mener vi at den aktuelle økningen av biomassen på lokaliteten ikke vil føre til forringelse av den økologiske tilstanden i vannforekomsten. Tillatelsen er også vurdert og funnet i samsvar med prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12.

Fylkesmannen forventer at Rogaland fylkeskommune setter vilkår om at små og lite bærekraftige lokaliteter inndras som følge av en eventuell tildeling av ny lokalitets-MTB ved Andreggrunnen. Vi anser her lokaliteten Nåda ved Judaberg i Finnøy kommune som en slik lokalitet. Dette er en forutsetning for å kunne oppnå et uttalt mål fra næringen om færre og større lokaliteter. Dette er også nødvendig for å få flyttet produksjonen fra lite bærekraftige lokaliteter til nye og bedre lokaliteter.

Risikoklasse

Fylkesmannen skal som en del av konsesjonsbehandlingen plassere anleggene i risikoklasser. Risikoklassifiseringen er et uttrykk for forurensningspotensialet som foreligger, og er gradert fra 1 til 4, der 1 er høyeste risiko. Ved fastsettelse av risikoklasse for en bedrift skal det tas hensyn til både utslippets art og størrelse samt til resipientforholdene ved bedriften. På bakgrunn av utslippets størrelse, samt de opplysningene som er gitt i søknaden, vil anlegget bli plassert i **risikoklasse 3**. Plassering i risikoklasse gir føringer for rutinemessig, formell kontakt mellom virksomheten og Fylkesmannen. Klassifiseringen har blant annet innvirkning på hvor ofte Fylkesmannen er ventet å gjennomføre tilsyn med virksomheten, samt gebyrsats for tilsyn jf. forurensningsforskriften § 39-6.

Vedtak

Fylkesmannen i Rogaland gir med hjemmel i forurensningsloven § 11 utslippstillatelse til Marine Harvest Norway for sjøbasert anlegg for oppdrett av laksefisk på lokaliteten Andreggrunnen med en maksimal tillatt biomasse på inntil 3600 tonn. Tillatelse er gitt på vilkår med hjemmel i § 16 i samme lov. Tillatelsen er vedlagt dette brev og omhandler forurensende forhold knyttet til virksomheten og gjelder fra den dato Rogaland fylkeskommune har gitt tillatelse til utvidelse etter akvakulturloven.

Virksomheten blir plassert i risikoklasse 3.

Frister:

Tabellen nedenfor gir oversikt over frister for gjennomføring av tiltak som tillatelsen krever:

Tiltak	Frist	Henvisning til vilkår
Bunntopografi – bunntopografi	Innen første MOM-C skal gjennomføres	11.2
Kartlegging av naturtypen tareskog	Første sommersesong	11.2
Overvåking av makroalger	Første sommersesong og deretter den frekvens som faglig instans anbefaler	11.2
Overvåking av resipienten med modifisert MOM-C	Innen første utsett av fisk på anlegget og deretter minst hvert 6 år	11.2

Klagerett

Partene og andre med klagerett etter forvaltningsloven kan klage på vedtaket eller vilkår i tillatelsen innen 3 uker etter at vedtaket er mottatt. Denne frisen gjelder først fra det tidspunkt endelig vedtak fra konsesjonsmyndigheten (Rogaland fylkeskommune) er mottatt. En klage skal oppgi nærmere hva det blir klaget på, og hvilke endringer en ønsker. Klagen bør begrunnes, og andre opplysninger som har noe å si for saken bør nevnes. Klagen skal sendes til Rogaland fylkeskommune som videresender klagen til Fylkesmannen i Rogaland.

Varsel om gebyr

Fylkesmannens behandling av søknader om utslippstillatelser er omfattet av en gebyrordning, jf. kapittel 39 i forurensningsforskriften. Arbeidet med ny tillatelse blir her vurdert å tilsvare gebyrsats 4, som er laveste gebyrsats for nye tillatelser, jf. forurensningsforskriften § 39-3, og § 39-4 (*Gebyr for arbeid med fastsettelse av nye tillatelser*). Bedriften skal derfor betale et gebyr på **kr 19 900,-** for Fylkesmannen sin saksbehandling. Etter forvaltningsloven § 16 har partene i en sak rett til å uttale seg før vedtak blir gjort. Vi ber om at eventuelle merknader angående gebyret sendes til Fylkesmannen innen 14 dager etter at dette varselet er mottatt.

Med hilsen

Marit Sundsvik Bendixen
ass. fylkesmiljøvernssjef

Stig Sandring
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur

Saksbehandler: Stig Sandring
Saksbehandler telefon: 51568931

Vedlegg:
Utslippstillatelse for lokalitet Andregrunnen

Kopi til:

Rogaland fylkeskommune	Sentrum Postboks 130	4001	STAVANGER
Fiskarlaget Vest	Slottsgt. 3	5003	BERGEN
Finnøy kommune	Rådhuset	4160	Finnøy



Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven ved Andreggrunnene – Marine Harvest Norway AS

Tillatelsen er gitt i medhold av lov om vern mot forurensninger og om avfall av 13. mars 1981 nr. 6 (forurensningsloven), §§11 og 16. Tillatelsen er gitt på grunnlag av søknad oversendt fra Rogaland fylkeskommune den 17.6 og 27.10 2010, samt opplysninger framkommet under behandlingen av søknaden. Utslippstillatelsen gjelder på de vilkår som er gitt i dette dokumentet, og er kun gyldig sammen med tillatelse til drift etter akvakulturloven.

Bedriften må på forhånd avklare skriftlig med Fylkesmannen endringer den ønsker å foreta i forhold til opplysninger gitt i søknaden eller under saksbehandlingen som kan ha miljømessig betydning.

Tillatelsen er gitt til:

Konsesjonsinnehaver:	Marine Harvest Norway AS
Postadresse:	Hundsnes, 4130 Hjelmeland
Org. nummer (bedrift):	959 352 887
Næringskode (NACE):	03.211 - Produksjon av matfisk, bløtdyr, krepsdyr og pigghuder i hav- og kystbasert akvakultur

Tillatelsen gjelder:

Lokalitet ¹	Andreggrunnen
Kommune:	Finnøy kommune (Rogaland)
UTM-koordinater:	X: 0314088, Y: 6571198 (EUREF89/WGS84 UTM sone 32)
Anleggstype:	Matfisk, sjø
Ramme (MTB):	3600 tonn
Arter:	Laks (<i>Salmo salar</i>), ørret (<i>Salmo trutta</i>) og regnbueørret (<i>Oncorhynchus mykiss</i>)

Fylkesmannens referanser

Arkivkode	Risikoklasse ²	Tillatelsenr.
2010/6602	3	

Tillatelsen gitt: 21.11.2012	Erstatter tillatelsen av:
Marit Sundsvik Bendixen ass. fylkesmiljøvernssjef	Stig Sandring seniorrådgiver
Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur	

¹ Jf. Akvakulturregisteret: <http://www.fiskeridir.no/register/akvareg/>

² Jf forurensningsforskriftens kapittel 39 om gebyr til statskassen for forurensningsmyndighetenes arbeid med tillatelser og kontroll etter forurensningsloven

Innholdsfortegnelse

1. RAMME	3
2. GENERELLE VILKÅR	3
2.1 UTSLIPPSBEGRENSNINGER.....	3
2.1 PLIKT TIL Å REDUSERE FORURENSNING SÅ LANGT SOM MULIG.....	3
2.2 INTERNKONTROLL.....	3
2.3 UTSKIFTNING AV UTSTYR.....	4
2.4 EIERSKIFTE.....	4
2.5 NEDLEGGING ELLER LENGRE DRIFTSSTANS.....	4
3. UTSLIPP TIL VANN	5
3.1 UTSLIPP AV LEGEMIDLER OG KJEMIKALIER.....	5
3.2 OVERFØRING OG FØRSPILL.....	5
3.3 SANITÆRAVLØPSVANNET.....	5
3.4 OVERFLATEVANN.....	5
3.5 MUDRING.....	5
4. LYS OG LUKT	6
5. STØY	6
6. FORURENSEDE SEDIMENTER	6
7. KJEMIKALIER OG LEGEMIDLER	7
7.1 VURDERING AV KJEMIKALIER OG LEGEMIDLER.....	7
7.2 SUBSTITUSJON.....	7
7.3 REACH OG BIOCIDREGELVERKET.....	7
7.4 LAGRING AV LEGEMIDLER OG KJEMIKALIER.....	7
8. AVFALL	7
8.1 GENERELLE KRAV.....	7
8.2 HÅNDTERING OG LAGRING AV FARLIG AVFALL.....	8
8.3 HÅNDTERING AV PRODUKSJONSAVFALL OG SLAM.....	8
9. FOREBYGGING OG BEREDSKAP MOT FORURENSNING	9
9.1 MILJØRISIKOANALYSE.....	9
9.2 FOREBYGGENDE TILTAK.....	9
9.3 BEREDSKAPSPLAN.....	9
9.4 VARSLING AV AKUTT FORURENSNING.....	9
10. MILJØINFORMASJON - JOURNALFØRING	10
11. MILJØTILSTAND OG RESIPIENTOVERVÅKNING	10
11.1 KRAV TIL MILJØTILSTAND.....	10
11.2 KRAV TIL MILJØOVERVÅKNING I RESIPIENTEN.....	11
11.3 TILTAK VED UAKSEPTABEL MILJØTILSTAND.....	12
11.3 RAPPORTERING TIL FYLKESMANNEN.....	12
12. ANSVAR OG STRAFF	12
12.1 ANSVARSFORHOLD.....	12
12.2 STRAFFEANSVAR.....	12
13. TILSYN	13
14. OMGJØRING	13
VEDLEGG 1: LISTE OVER PRIORITERTE STOFFER, JF. PUNKT 2.1	14

1. Ramme

Tillatelsen gjelder forurensning fra merdanlegg i sjø ved akvakulturproduksjon av matfisk av laks, ørret og regnbueørret på lokaliteten Andreggrunnen. Maksimal tillatt biomasse (MTB) på lokaliteten er 3600 tonn.

Tillatelsen gjelder fra det tidspunkt anlegget har fått tillatelse etter akvakulturloven fra Rogaland fylkeskommune. Dersom hele eller vesentlige deler av tillatelsen **ikke** er tatt i bruk innen 2 år etter at tillatelsen er trådt i kraft, skal virksomheten sende Fylkesmannen en redegjørelse for virksomhetens omfang slik at Fylkesmannen kan vurdere eventuelle endringer i tillatelsen eller trekke den tilbake.

2. Generelle vilkår

2.1 Utslippsbegrensninger

De utslippskomponenter fra virksomheten som er antatt å ha størst miljømessig betydning, er uttrykkelig regulert gjennom spesifikke vilkår i denne tillatelsens pkt. 3 til 8. Utslipp som ikke er uttrykkelig regulert på denne måten, er omfattet av tillatelsen så langt opplysninger om slike utslipp ble fremlagt i forbindelse med saksbehandlingen eller må anses å ha vært kjent på annen måte da vedtaket ble truffet. Dette gjelder likevel ikke utslipp av prioriterte stoffer oppført i vedlegg 1. Utslipp av slike komponenter er bare omfattet av tillatelsen dersom dette framgår uttrykkelig av vilkårene i pkt. 3 til 8, eller de er så små at de må anses å være uten miljømessig betydning.

2.1 Plikt til å redusere forurensning så langt som mulig

All forurensning fra virksomheten, herunder utslipp til luft og vann, samt støy og avfall, er isolert sett uønsket. Selv om utslippene holdes innenfor fastsatte utslippsgrenser, plikter bedriften å redusere sine utslipp, herunder støy, så langt dette er mulig uten urimelige kostnader. Plikten omfatter også utslipp av komponenter det ikke gjennom vilkår i pkt. 3 - 8 uttrykkelig er satt grenser for.

For produksjonsprosesser der utslippene er proporsjonale med produksjonsmengde, skal eventuell reduksjon av produksjonsnivået i forhold til det som er lagt til grunn i forbindelse med saksbehandlingen, medføre en tilsvarende reduksjon i utslippene.

2.2 Internkontroll

Virksomheten plikter å etablere internkontroll for sitt anlegg (lokalitet og landbase) i henhold til forskrift om helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)³. Internkontrollen skal blant annet sikre og dokumentere at virksomheten overholder krav i denne tillatelsen, forurensningsloven, produktkontrollloven og relevante forskrifter til disse lovene. Virksomheten plikter å holde internkontrollen oppdatert.

Virksomheten skal ha en driftsansvarlig ved anlegget som skal sørge for at det etableres internkontroll tilpasset det konkrete anlegget, jf. internkontrollforskriften § 4. Virksomheten skal systematisk overvåke og gjennomgå internkontrollen, jf. internkontrollforskriften § 5 pkt. 8.

³ Systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter – forskrift av 06.12.1996 nr. 1127 (Internkontrollforskriften)

Kravet til internkontroll innebærer blant annet at virksomheten til enhver tid skal ha oversikt over alle aktiviteter ved anlegget som kan medføre forurensning og kunne redegjøre for risikoforhold ved anlegget, se også pkt. 9.1. De som arbeider på anlegget skal ha nødvendig kunnskap om mulige utslipp, og må arbeide aktivt gjennom egenkontroll for å hindre skade eller ulempe for miljøet, og forebygge at utslipp ikke skjer.

Virksomheten skal sette miljømål for anleggets påvirkning på ytre miljø, jf internkontrollforskriften § 5 punkt 4. Miljømålene skal være målbare, konkrete og tilpasset det aktuelle anlegget. Målene skal dokumenteres skriftlig og gjøres kjent for de ansatte⁴.

Eksempler på ytre miljømål for anleggets påvirkning kan være fôrfaktor⁵, avfallsmengder, energiforbruk, kjemikaliemengder, legemidler, vedlikeholds- og utskiftningsfrekvens for utslippsrelatert utstyr m.m.

Virksomheten skal sørge for forebyggende vedlikehold av utstyr som kan ha utslippsmessig betydning. Virksomheten plikter å føre jevnlig tilsyn og kontroll med utslippsrelatert utstyr og system/rutiner for vedlikehold av slikt utstyr skal være dokumentert, jf. internkontrollforskriften § 5 pkt. 7.

2.3 Utskiftning av utstyr

Dersom det skal foretas utskiftning av utstyr i virksomheten som gjør det teknisk mulig å motvirke forurensninger på en vesentlig bedre måte enn da tillatelsen ble gitt, skal Fylkesmannen på forhånd gis melding om dette.

All utskiftning av utstyr skal baseres på at de beste tilgjengelige teknikker med sikte på å motvirke forurensning skal benyttes.

2.4 Eierskifte

Dersom virksomheten blir overført til ny eier, skal Fylkesmannen ha melding så snart som mulig og senest 1 måned etter eierskiftet. Dette gjeld også ved navneendringer for virksomheten.

2.5 Nedlegging eller lengre driftsstans

Dersom et anlegg blir nedlagt eller stanser for en lengre periode, skal den ansvarlige gjøre det som til en hver tid er nødvendig for å motvirke fare for forurensning, blant annet skal farlig avfall håndteres i medhold av gjeldende forskrift⁶.

Dersom noe ved anlegget kan medføre forurensning eller det er avfall som kan virke skjemmende etter nedlegging eller driftsstans, skal det i rimelig tid på forhånd gis melding til Fylkesmannen. Fylkesmannen kan fastsette nærmere hvilke tiltak som er nødvendig for å motvirke forurensning og for å rydde opp i avfall. Fylkesmannen kan pålegge eieren eller brukeren å stille garanti for dekking av framtidige utgifter og mulig erstatningsansvar.

⁴ Jf. internkontrollforskriften § 5 tredje ledd og første ledd pkt. 1-3

⁵ Fôrfaktor er forholdet mellom det totale fôrforbruket og den totale produserte biomassen gjennom en produksjonssyklus

⁶ Jf. avfallsforskriften kapittel 11 om *farlig avfall*.

Dersom den ansvarlige ønsker å starte på nytt, skal det gis melding til Fylkesmannen i god tid før start er planlagt⁷. Ved oppstart skal den ansvarlige sørge for at driftsstedet settes i miljømessig tilfredsstillende stand før ny aktivitet kan starte opp.

3. Utslipp til vann

3.1 Utslipp av legemidler og kjemikalier

Anvendelse og utslipp av legemidler og miljøskadelige kjemikalier som insekticider, desinfeksjonsmidler mm skal skje i samsvar med gjeldende regelverk/retningslinjer fra myndighetene⁸. Ved bruk av legemidler og miljøskadelige kjemikalier skal det vises særlig aktsomhet, slik at utslippene til og eventuell skade på det omkringliggende miljø søkes redusert til et minimum. Det gjøres samtidig oppmerksom på substitusjonsplikten som fremgår av punkt 7.2 i denne tillatelsen.

Nøter som er behandlet med miljøskadelige kjemikalier (inkludert kobber), kan ikke vaskes og reimpregneres på oppdrettslokaliteten. Grovrengjøring av nøter i form av spyling er tillatt. Nøter som ikke inneholder miljøskadelige kjemikalier kan vaskes og reimpregneres på oppdrettslokaliteten. Slik vask og impregnering skal likevel ikke medføre utslipp som gir ulempe eller skade på miljøet.

3.2 Overføring og fôrspill

Ved fôring av fisk skal tap og spill av fôr reduseres mest mulig. Fisk skal ikke overføres, eller fôres på en måte som kan medføre skader eller ulemper for det ytre miljø. Det skal brukes tørrfôr⁹, eller fôr med tilsvarende gode egenskaper mht. oppløsning i vann.

Ved *forhøyet fôrforbruk*, skal årsakene til dette kartlegges og nødvendige tiltak settes i verk i den hensikt å bringe fôrforbruket på neste utsett ned. Forhøyet fôrforbruk defineres her som at forholdet mellom totalt fôrforbruk for en produksjonssyklus og total biomasse produsert overstiger 1,2.

Virksomheten skal ha skriftlige rutiner som sikrer en utføring i den daglige driften som minimaliserer utslipp. Forhøyet fôrforbruk skal journalføres, med beskrivelse av årsak og iverksatte tiltak.

3.3 Sanitæravløpsvannet

Utslipp fra avløpet til anleggets sanitæranlegg og slambehandling skal skje i samsvar med de kommunale forskriftene.

3.4 Overflatevann

Avrenning av overflatevann fra virksomhetens utearealer skal håndteres slik at det ikke medfører skade på miljøet.

3.5 Mudring

Mudring og slamsuging av bunnen er ikke tillatt uten tillatelse fra Fylkesmannen, jf. forurensningsforskriften kap 22.

⁷ Jf. forurensningsloven § 20.

⁸ Regelhjelp.no

⁹ Tørrfôr defineres her som fôr med over 90 % tørrstoffinnhol.

4. Lys og lukt

Driften og installasjonenes utforming skal ikke medføre urimelige lys- og luktulempere for omgivelsene.

Produksjonslys som ikke skjermes mot naboer er erfaringsmessig årsak til en del konflikter mellom akvakultur og bebyggelse (boliger, fritidsbebyggelse m.fl.). Vilåret er ikke til hinder for bruk av produksjonslys, men fordrer en bruk som ikke er til unødig ulempe for omgivelsene.

Aktiviteter som for eksempel fôrlagring, spyling, rengjøring og tørking av nøter, håndtering av avfall, samt annen virksomhet ved anlegget skal foregå slik at det ikke fører til luktulempere av betydning for naboer eller andre.

5. Støy

Driften og installasjonenes utforming skal ikke medføre urimelige støyulempere for omgivelsene.

Virksomhetens bidrag til utendørs støy ved omkringliggende boliger, sykehus, pleieinstitusjoner, fritidsboliger, utdanningsinstitusjoner, barnehager og rekreasjonsområder skal ikke overskride følgende grenser, målt eller beregnet som frittfeltsverdi ved mest støyutsatte fasade:

- a) mandag-fredag: 55 L_{den}
- b) lørdag: 50 L_{den}
- c) søn- og helligdager: 45 L_{den}
- d) natt (kl. 23-07): 45 L_{night}
- e) natt (kl. 23-07): 60 L_{5AF}

der L_{den} er definert som døgnmiddel, L_{night} er A-veiet ekvivalentnivå for 8 timers nattperiode fra kl 23-07 midlet over reell arbeidstid, og L_{5AF} er det A-veide nivå målt med tidskonstant "Fast" på 125 ms som overskrides av 5 prosent av hendelsene i løpet av en nærmere angitt periode, dvs statistisk maksimalnivå i forhold til antall hendelser.

Støygrensene gjelder all støy fra den ordinære virksomheten, inkludert intern transport på anlegget og lossing eller lasting av råvarer og produkter. Støy fra bygg- og anleggsvirksomhet og fra ordinær persontransport av ansatte er likevel ikke omfattet av grensene.

Selv om virksomheten holder seg innefor grenseverdiene, er det likevel plikt til å redusere støy mest mulig. Dette gjelder for eksempel skjerming av aggregat, vifter og lignende. Aktiviteter som medfører fare for spesiell støy bør i størst mulig grad gjennomføres innenfor vanlig arbeidstid, dvs. mandag til fredag kl. 7-16.

6. Forurensede sedimenter

Virksomheten plikter å holde løpende oversikt over eventuell forurensede sedimenter ved anlegget, herunder faren for spredning, samt vurdere behovet for undersøkelser og tiltak. Er det grunn til å anta at undersøkelser eller andre tiltak vil være nødvendig, skal Fylkesmannen varsles om dette.

Graving, mudring eller andre tiltak som kan påvirke forurensede sedimenter, trenger tillatelse etter forurensningsloven, evt. godkjenning fra kommunen/Fylkesmannen.

7. Kjemikalier og legemidler

Med kjemikalier menes her kjemiske stoffer og stoffblandinger som brukes i virksomheten, for eksempel begroingshindrende midler, vaskemidler, desinfeksjonsmidler, hydraulikkvæsker og brannbekjempningsmidler.

Med legemidler menes her stoffer og preparater som brukes i virksomheten og som er bestemt til å forebygge, lege eller lindre sykdom eller sykdomssymptomer, påvirke fysiologiske funksjoner hos fisk eller til å påvise sykdom¹⁰.

7.1 Vurdering av kjemikalier og legemidler

For kjemikalier og legemidler som benyttes på en slik måte at det kan medføre forurensning eller fare for forurensning, skal virksomheten dokumentere at den har foretatt en vurdering av kjemikalienes og legemidlenes helse- og miljøegenskaper på bakgrunn av testing eller annen relevant dokumentasjon, jf. også pkt 2.2 om internkontroll.

7.2 Substitusjon

Virksomheten plikter å etablere et dokumentert system for substitusjon av kjemikalier og legemidler. Det skal foretas en løpende vurdering av faren for skadelige effekter på helse og miljø forårsaket av de kjemikalier og legemidler som benyttes, og om alternativer finnes. Skadelige effekter knyttet til produksjon, bruk og endelig disponering av produktet skal vurderes. Der bedre alternativer finnes, plikter virksomheten å benytte disse så langt dette kan skje uten urimelig kostnad eller ulempe.¹¹

7.3 REACH og biocidregelverket

Stoffer alene, i stoffblandinger og/eller i produkter, skal ikke brukes uten at de er i overensstemmelse med kravene i REACH-regelverket¹² og biocidregelverket¹³.

7.4 Lagring av legemidler og kjemikalier

Legemidler og kjemikalier skal lagres forsvarlig. Lagringen skal innrettes slik at spill ved uhell eller lignende blir samlet opp.

8. Avfall

8.1 Generelle krav

Virksomheten plikter så langt det er mulig uten urimelige kostnader eller ulemper å unngå at det dannes avfall som følge av driften. Innholdet av skadelige stoffer i avfallet søkes begrenset mest mulig. Bedriften plikter å sørge for at all håndtering av avfall skjer i samsvar med gjeldende regler for dette fastsatt i forurensningsloven, herunder avfallsforskriften¹⁴.

Avfall som oppstår i virksomheten, skal søkes gjenbrukt i virksomhetens produksjon eller i andres produksjon, eller – for brennbart avfall – søkes utnyttet til energiproduksjon

¹⁰ Eksempelvis avlusningsmidler i form av fôr- eller badebehandlingsmidler

¹¹ Produktkontrollloven av 11.06.1979 nr. 79 § 3a

¹² Forskrift om registrering, vurdering, godkjenning og begrenning av kjemikalier (REACH) av 30. mai 2008.

¹³ Forskrift om godkjenning av biocider og biocidprodukter av 18.12.2003 nr 1848

¹⁴ Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall av 01.06.2004, nr. 930.

internt/eksternt. Slik utnyttelse må imidlertid skje i overensstemmelse med gjeldende regler fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven, samt krav fastsatt i denne tillatelsen.

Avfall som oppstår i virksomheten skal lagres på en slik måte at det ikke oppstår forurensning.

Det er forbudt å dumpe avfall i sjø, det gjelder også kasserte oppdrettsnøter.

8.2 Håndtering og lagring av farlig avfall

Sikringstiltak for lagring av farlig avfall skal være basert på en risikovurdering. I tillegg skal farlig avfall som ikke er lagret på tank, som et minimum lagres under tak og på tett fast dekke med fall mot tette oppsamlingsenheter.

Lagertanker for flytende avfall som er større enn 2.000 liter skal ha oppsamlingsvolum tilsvarende tankens volum. Lagret farlig avfall skal være merket slik at det fremgår hva som er lagret, og skal ikke blandes sammen med annet avfall. Lageret skal også være sikret mot avdampning av forurensende stoffer til luft.

Ubenyttede rester av legemidler og kjemikalier, for eksempel medisinfôr, antibiotika, biocider og andre miljøfarlige stoffer, inkludert emballasje; må samles opp, behandles og lagres separat slik at ikke annet avfall blir kontaminert og som vanskeliggjør for gjenbruk. Det samme gjelder for ensilasje, fôrrester og slam/ekskremitter som inneholder legemiddel- eller kjemikalierester. Lageret for antibiotikaholdig død fisk og annet antibiotikaholdig avfall eller slam skal ha nok kapasitet, både til vanlig drift og ved sykdomsutbrudd. Avfallet skal leveres tilbake til produsent eller annen godkjent mottaker for farlig avfall¹⁵.

Farlig avfall skal deklarerer og leveres til godkjent mottaker minst én gang i året¹⁶.

8.3 Håndtering av produksjonsavfall og slam

Død fisk og annet organisk produksjonsavfall som fôrrester, slam, fett o.l. skal håndteres på en slik måte at det ikke oppstår forurensning. Så langt det er mulig skal død fisk tas opp av sjøen hver dag¹⁷. Virksomheten skal ha beredskap til å håndtere massiv fiskedød ved f. eks sykdom eller algeoppblomstring.

Oppsamlet død fisk skal omgående kvernes og konserveres ved ensilering, frysing e.l. og føres til eget lager eller lagres på ensilasjetanker. Ensilasjetanker skal være forsvarlig sikret mot utslipp til miljøet. Oppsamlet organisk avfall som ikke inneholder antibiotika skal utnyttes som fôrprodukter eller gjødsel/jordforbedringsmiddel og skal håndteres etter gjeldende regelverk¹⁸ på dette området. Avfallet skal leveres videre til lovlig mottak, jf. forurensningslovens § 32 om håndtering av næringsavfall, både ved utnyttelse av avfallet som en råvare i annen produksjon, eller videre avfallshåndtering.

¹⁵ Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall av 01.06.2004 nr. 930 kapittel 11

¹⁶ Jf. avfallsforskriften kap. 11 vedlegg 3

¹⁷ Tilsvarende krav som fremgår av Forskrift om drift av akvakulturanlegg (akvakulturdriftsforskriften) § 16

¹⁸ Forskrift om animalske biprodukter som ikke er beregnet for konsum av 27.10.2007

9. Forebygging og beredskap mot forurensning

9.1 Miljørisikoanalyse

Bedriften skal gjennom internkontrollen gjennomføre en miljørisikoanalyse av sin virksomhet på det aktuelle anlegget¹⁹. Bedriften skal vurdere resultatene i forhold til akseptabel miljørisiko. Potensielle kilder til forurensning av vann, grunn og luft skal kartlegges. Miljørisikoanalysen skal dokumenteres og skal omfatte alle forhold ved det spesifikke anlegget som kan medføre forurensning med fare for skader på ytre miljø inne på virksomheten sitt område eller utenfor. Ved modifikasjoner og endrede produksjonsforhold skal miljørisikoanalysen oppdateres.

Virksomheten skal ha oversikt over de miljøressursene som kan bli truet av forurensning og de helse- og miljømessige konsekvensene slik forurensning kan føre med seg.

Virksomheten skal kjenne til risikoen for uønskede miljøpåvirkninger på utvalgte naturtyper og nøkkelområder for spesielle arter som tareskog, ålegress, koraller, gyteområder for fisk som følge av utslipp fra anlegget. Virksomheten skal ha kunnskap om økosystemet i området, strømforhold på lokaliteten, bunnforhold og nærhet til villaksens vandringsruter og nærliggende laksefjorder og laksevasdrag²⁰.

9.2 Forebyggende tiltak

På grunnlag av miljørisikoanalysen skal bedriften iverksette risikoreduserende tiltak. Både sannsynlighetsreduserende og konsekvensreduserende tiltak skal vurderes. Virksomheten skal ha en oppdatert oversikt over de forebyggende tiltakene.

9.3 Beredskapsplan

Det skal til enhver tid foreligge en oppdatert beredskapsplan. Bedriften skal, på bakgrunn av en miljørisikoanalyse og de iverksatte risikoreduserende tiltakene, etablere og vedlikeholde en beredskap mot akutt forurensning. Beredskapen skal være tilpasset den miljørisikoen som virksomheten til en hver tid representerer.²¹

Beredskapsplanen skal inneholde tiltak for å ivareta ytre miljø dersom uønskede hendelser inntreffer. Dette omfatter bl.a. å sikre en forsvarlig avfallshåndtering med tilstrekkelig kapasitet i enhver situasjon, inkludert ved massiv fiskedød, og å begrense spredning og skade av akutt forurensning, herunder utslipp av kjemikalier og legemidler.

9.4 Varsling av akutt forurensning

Akutt forurensning eller fare for akutt forurensning skal varsles i henhold til gjeldende forskrift.²² Bedriften skal også så snart som mulig, og senest påfølgende arbeidsdag, gi melding til Fylkesmannen.

Unormale driftsforhold som ikke inngår i definisjonen akutt forurensning, men som kan øke faren for forurensning skal også varsles til Fylkesmannen så snart som mulig.

Fylkesmannen skal holdes skriftlig orientert om årsak til hendingen og tiltak som er satt i verk eller som er planlagt for å motvirke og avgrense virkningene og hindre gjentakelse.

¹⁹ Jf. internkontrollforskriften § 5 første ledd pkt 6.

²⁰ Relevant infofinnes bl.a. i Fiskeridirektoratet og Direktoratet for naturforvaltning sine nettbaserte kartverktøy.

²¹ Jf. forurensningsloven § 40.

²² Forskrift om varsling av akutt ureining eller fare for akutt ureining av 9.7.1992, nr 1269.

10. Miljøinformasjon - Journalføring

Virksomheten skal ha kunnskap om miljøpåvirkning fra egen aktivitet og oversikt over annen relevant miljøinformasjon²³.

Bedriften skal registrere og journalføre følgende data:

- Fiskemengde, månedlig biomasse, årsproduksjon av fisk
- Fôrtype, fôrforbruk, fôrfaktor
- Mengde rømt fisk
- Mengde død fisk
- Avfallstyper, mengder og disponeringsmåte
- Bruk av legemidler og kjemikalier, type og forbruk
- Mengden oppsamlet slam, med og uten antibiotika, leveringssted og disponeringsmåte

Journalen må oppbevares på anlegget i minst 5 år og være tilgjengelig ved kontroll.

Digital versjon av virksomhetens kartgrunnlag for lokaliteten og influensområdet skal være tilgjengelig for Fylkesmannen ved behov.

Virksomheten skal lagre de digitale filmene fra naturtypekartleggingen med ROV i influensområdet. Disse skal være tilgjengelig for myndighetenes bruk ved fremtidig kartlegging eller overvåkning av sjøbunnen.

11. Miljøtilstand og resipientovervåkning

11.1 Krav til miljøtilstand

Utslipp fra akvakultur skal ikke medføre at gravende bunndyr ikke kan eksistere under eller i nærsonen til produksjonsenheter i sjøvann eller ved utslippspunkt i sjø fra akvakultur på land.

I den lokale resipienten utenfor nærsonen til lokaliteten skal miljøtilstanden for dypvann, bløtbunnsfauna og sediment ha *god økologisk tilstand* og *god kjemisk tilstand* (tilstandsklasse II) eller bedre, i henhold til forskrift om rammer for vannforvaltningen, vedlegg 5, samt gjeldende veileder til denne.²⁴

Utslipet fra lokaliteten skal ikke svekke den økologiske funksjonen til tareskoger av regional eller nasjonal verdi i influensområdet.

Utslipp fra akvakultur skal ikke gi en dårligere tilstandsklasse i øvre vannlag om sommeren enn naturtilstanden.

Strandsonen i nærheten av en lokalitet skal ikke være synlig påvirket av utslipp eller annen forurensning fra akvakultur.

Det skal foretas jevnlig, risikobasert miljøovervåking for å dokumentere at kravene til miljøtilstand i første til fjerde ledd overholdes.

²³ Jf. miljøinformasjonsloven

²⁴ Veileder 01:2009 Klassifisering av miljøtilstand i vann - Økologisk og kjemisk klassifikasjonssystem for kystvann, innsjøer og elver i henhold til vannforskriften 2009, eller senere utgaver. Utgitt av Direktoratgruppen for gjennomføring av vanddirektivet.

11.2 Krav til miljøovervåkning i resipienten

Resipientundersøkelse: Utslippet fra anlegget skal overvåkes ved bruk av en modifisert MOM-C undersøkelse (NS 9410) av et akkreditert organ. Undersøkelsen skal fortrinnsvis gjennomføres på mot slutten av en driftssyklus, etter at biomassen har vært på sitt høyeste. Undersøkelsen skal gjennomføres minst én gang hvert 6 år. Første undersøkelse skal gjennomføres før det settes ut fisk på anlegget.

Fylkesmannen har følgende modifiserte krav til MOM-C undersøkelsen:

- Alle prøvene fra alle stasjoner skal analyseres, uavhengig av tilstandsklasse i nærsone. Siste avsnitt under pkt 6.5 *Prøvetaking* i NS 9410 skal derfor ikke følges.
- *Klassifisering:* Fylkesmannen ønsker en klassifisering som samsvarer med de tilstandsklasser som ellers brukes for miljøpåvirkning i kystvann. Alle målte parametre må derfor vurderes opp mot gjeldende nasjonale klassegrenser for miljøkvalitet i kystvann, i tillegg til eventuelle klassegrensene i NS 9410.

Resultatene av bunndyrundersøkelsene skal presenteres med alle de parametre/ indekser som inngår i vannforskriftens klassifikasjonssystem for bløtbunnsfauna i kystvann. Indeksene skal beregnes for hver grabbprøve og for hver stasjon og klassifiseres etter klassegrensene i veilederen for klassifisering av miljøtilstand i vann²⁵. Vi vil presisere at indeksverdiene for hver grabbprøve må presenteres i rapporten.

Dersom Fylkesmannen mener det er nødvendig kan innehaver av denne tillatelsen bli pålagt å medvirke til og / eller betale for overvåkingsundersøkelser (enkeltstående eller vedvarende program) i området der anlegget er plassert, eller liknende tiltak utover det som allerede er pålagt, jf. forurensningsloven § 51.

Kartlegging av naturtypen tareskog: Det stilles krav kartlegging av naturtypen tareskog sin utbredelse, størrelse og verdi ved *Andregrunnen* og i området rundt *Store-* og *Litle Andreg*, som ligger innenfor anleggets potensielle influensområde. Kartleggingen skal følge nasjonale veiledere for kartlegging av marine naturtyper. Alle grunnlagsdata (inkludert filmer) skal sendes Fylkesmannen digitalt slik at resultatene kan inngå i nasjonale kartdatabaser.

Overvåking av makroalger: Bedriften skal etableres en overvåkning av makroalger tilknyttet området *Store-* og *Litle Andreg*. Det skal gjennomføres undersøkelse av makroalger med utgangspunkt i filming/dykking av minimum ett fast transekt fra 0 til 30 m dyp som registrerer:

- Artssammensetning av makroalger ved ulike dyp
- Relativ dekningsgrad av makroalgeartene ved ulike dyp (semikvantitativ metode)
- Relativ dekningsgrad av tråformede opportunistarter ved ulike dyp
- Nedre voksegrense for artene som er representert

Undersøkelsen må oppfylle kravene til metodikk og klassifisering av tilstand som oppdatert veileder til vannforskriften bestemmer for bruk av metoden "Nedre voksegrense" for fastsittende alger.

²⁵ Veileder 01:2009 Klassifisering av miljøtilstand i vann - Økologisk og kjemisk klassifikasjonssystem for kystvann, innsjøer og elver i henhold til vannforskriften 2009, eller senere utgaver. Utgitt av Direktoratgruppen for gjennomføring av vanndirektivet.

Undersøkelsen skal gjennomføres i sommersesongen (juli-september) før lokaliteten tas i bruk og deretter med en frekvens som en uavhengig, faglig instans vurderer som tilfredsstillende, men minst en gang hvert 4 år.

Undersøkelsen skal utføres av en uavhengig, kompetent faginstans (med kompetanse på makroalger) og resultatene skal ha en faglig vurdering i forhold til miljøpåvirkning.

Bunntopografi: Det skal gjennomføres en kartlegging av bunntopografien under og rundt lokaliteten før anlegget legges ut. Oppmålingen må minimum dekke sjøbunnen innenfor hele fortøyningsarealet, i tillegg til de viktigste delene av antatt influensområdet for utslippet. Undersøkelsen skal være grunnlaget for etablering av overvåkningsstasjoner for MOM-B og MOM-C. Bunntopografiet skal videre benyttes i rapportering av overvåkningsdata fra eksempelvis MOM-B og MOM-C. Kartgrunnlaget skal være tilgjengelig for Fylkesmannen.

11.3 Tiltak ved uakseptabel miljøtilstand

Ved uakseptabel miljøtilstand, eller ved en registrert utvikling mot uakseptabel miljøtilstand, på lokaliteten eller i lokal resipient, jf. vilkår 11.1, skal årsaksforholdet kartlegges og tiltak iverksettes.

Resultater av alle typer undersøkelser av miljøtilstand skal gjennom internkontrollen inngå som grunnlag for anleggets egne vurderinger av om driften er miljømessig forsvarlig, jf. vilkår 11.1, samt § 5 første ledd og § 35 i akvakulturdriftforskriften. Funn av dårlig miljøtilstand skal følges opp i internkontrollen.

11.3 Rapportering til Fylkesmannen

Resultatene fra annen overvåking av miljøtilstanden i resipienten enn MOM-B skal rapporteres til Fylkesmannen fortløpende, på elektronisk form. Ved pålegg om overvåking av makroalger og/eller MOM-C undersøkelser skal miljødata i tillegg leveres elektronisk på standardisert rapportformat til databasen "Vannmiljø". Rapporteringsformater og kodeverk er tilgjengelig på en egen nettside: <http://vannmiljokoder.klif.no/>

12. Ansvar og straff

12.1 Ansvarsforhold

Denne tillatelsen fritar ikke virksomheten å hente inn tillatelser fra andre myndigheter for andre sider av virksomheten som gjelder for eksempel arbeidsmiljø, brann, eksplosjonsvern.

Tillatelsen fritar ikke innehaver av tillatelsen for plikt til å betale erstatning etter gjeldende erstatningsregler.

For å sikre at bestemmelsene i forurensningsloven eller i tillatelsen blir overholdt, kan Fylkesmannen fastsette tvangsmulkt til staten, jf. forurensningsloven § 73.

12.2 Straffeansvar

Overtredelse av vilkårene i tillatelsen kan medføre straff i henhold til forurensningsloven, kapittel 10, eller andre straffebestemmelser.

13. Tilsyn

Innehaver av denne utslippstillatelsen plikter å la representanter fra Fylkesmannen eller de etater og institusjoner som Fylkesmannen gir fullmakt, inspisere anlegget til enhver tid, jf. forurensningsloven, § 50.

14. Omgjøring

Fylkesmannen vil kunne pålegge virksomheten å gjennomføre ulike tiltak, og eventuelt endre vilkår i tillatelsen dersom utslippet viser seg å ha uheldige virkninger på resipienten.

VEDLEGG 1: Liste over prioriterte stoffer, jf. punkt 2.1.

Utslipp av disse komponenter er bare omfattet av tillatelsen dersom dette framgår uttrykkelig av vilkårene i pkt. 3 flg. eller de er så små at de må anses å være uten miljømessig betydning

Metaller og metallforbindelser:

	Forkortelser
Arsen og arsenforbindelser	As og As-forbindelser
Bly og blyforbindelser	Pb og Pb-forbindelser
Kadmium og kadmiumforbindelser	Cd og Cd-forbindelser
Krom og kromforbindelser	Cr og Cr-forbindelser
Kvikksølv og kvikksølvforbindelser	Hg og Hg-forbindelser

Organiske forbindelser:

	Vanlige forkortelser
Bromerte flammehemmere:	
Penta-bromdifenyleter (difenyleter, pentabromderivat)	Penta-BDE
Okta-bromdifenyleter (defenyleter, oktabromderivat)	Okta-BDE, octa-BDE
Deka-bromdifenyleter (bis(pentabromfenyl)eter)	Deka-BDE, deca-BDE
Heksabromcyclododekan	HBCDD
Tetrabrombisfenol A (2,2',6,6'-tetrabromo-4,4'isopropyliden difenol)	TBBPA
Klorholdige organiske forbindelser	
1,2-Dikloreten	EDC
Klorerte dioksiner og furaner	Dioksiner, PCDD/PCDF
Heksaklorbenzen	HCB
Kortkjedete klorparafiner C ₁₀ -C ₁₃ (kloralkaner C ₁₀ -C ₁₃)	SCCP
Mellomkjedete klorparafiner C ₁₄ -C ₁₇ (kloralkaner C ₁₄ -C ₁₇)	MCCP
Klorerte alkylbenzener	KAB
Pentaklorfenol	PCF, PCP
Polyklorerte bifenyler	PCB
Tensidene:	
Ditalg-dimetylammoniumklorid	DTDMAC
Dimetyldioktadekylammoniumklorid	DSDMAC
Di(hydrogenert talg)dimetylammoniumklorid	DHTMAC
Triklorbenzen	TCB
Tetrakloreten	PER
Triklloreten	TRI
Trikloran (2,4,4'-Trichloro-2'-hydroxydiphenyl ether)	
Nitromuskforbindelser:	
Muskxylen	
Alkylfenoler og alkylfenoletoksyler:	
Nonylfenol og nonylfenoletoksyler	NF, NP, NFE, NPE
Oktylfenol og oktylfenoletoksyler	OF, OP, OFE, OPE
Dodecylfenol m. isomerer	
2,4,6tri-tert-butylfenol	
Polyfluorerte organiske forbindelser (PFCs)	
Perfluoroktansulfonat (PFOS) og forbindelser som inneholder PFOS	PFOS, PFOS-relaterte forbindelser
Perfluoroktansyre (PFOA)	
Tinnorganiske forbindelser:	
Tributyltinn	TBT
Trifenyltinn	TFT, TPT
Polysykliske aromatiske hydrokarboner	PAH
Dietylheksylftalat (bis(2-etylheksyl)ftalat)	DEHP
Bisfenol A	BPA
Dekametylsyklopentasiloksan	D5